

Προστασία Δεδομένων και Διακυβέρνηση Ψηφιακών Υπηρεσιών: *Ο ρόλος του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες*

Ελευθερία Παπανικολάου,
Δικηγόρος, Μέλος της Homo Digitalis

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
1.Εισαγωγή.....	5
2. Στόχευση Κανονιστικών Ρυθμίσεων και Βασικοί Ορισμοί	6
2.1 Τι ρυθμίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 - Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων.....	6
2.2. Τι ρυθμίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών	6
2.3 Βασικοί Ορισμοί	7
3. Κανονιστικό πλαίσιο - Επισκόπηση.....	12
3.1 Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων.....	12
3.1.1 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής.....	12
3.1.2 Αρχές επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	13
3.1.3 Συγκατάθεση και κατάρτιση προφίλ.....	14
3.1.4 Ελληνική Νομοθεσία και Αρμόδια Εποπτική Αρχή	16
3.2 Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες	17
3.2.1 Πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού και υποχρεώσεις παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών	17
3.2.2 Πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης: Πρόσθετες υποχρεώσεις.....	18
3.2.3 Επιπρόσθετες διατάξεις για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις καταναλωτών με εμπόρους	20
3.2.4 Διατάξεις για την προστασία των ανηλίκων	20
3.2.5 Εφαρμογή του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες στην Ελλάδα	21
4. Σημεία αλληλεπίδρασης μεταξύ του ΓΚΠΔ και του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες.....	22
4.1 Προστασία δεδομένων και διακυβέρνηση πλατφορμών ως συμπληρωματικές έννοιες	22
4.2 Ειδικότερα ζητήματα	22

4.2.1 Στοχευμένη Διαφήμιση	22
4.2.2 Υποχρεώσεις διαφάνειας	23
4.2.3 Συστήματα κατάρτισης προφίλ και συστάσεων	24
4.2.4 Πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα	24
5. Εταιρείες τυχερών παιχνιδιών: Πώς επηρεάζονται από την εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου	26
6. Μελλοντικές εξελίξεις	27
7. Μελέτες υποθέσεων	28
7.1 Υπόθεση RTM v Bonne Terre Limited	28
α) Σύντομο ιστορικό και κεντρικά ζητήματα της υπόθεσης	28
β) Κρίση και σκεπτικό του Δικαστηρίου	28
γ) Χρήσιμα συμπεράσματα	29
7.2 Υπόθεση: RTM v Hestview Limited	29
α) Ιστορικό και κεντρικά νομικά ζητήματα της υπόθεσης	29
β) Κρίση και σκεπτικό του Δικαστηρίου	30
7.3 Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Χ (πρώην Twitter)	30
α) Ιστορικό και κεντρικά νομικά ζητήματα της υπόθεσης	30
β) Κρίση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και σημασία απόφασης	31
8. Καταληκτικές παρατηρήσεις	32

Περίληψη

Η παρούσα ανάλυση εστιάζει στην εξέταση δύο θεμελιωδών νομοθετημάτων του ευρωπαϊκού ψηφιακού δικαίου, του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (Digital Services Act – DSA). Συγκεκριμένα, επιδιώκει να παράσχει μία συνολική επισκόπηση τόσο του ρόλου και του πεδίου εφαρμογής του εκάστοτε νομοθετήματος, όσο και της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης, λειτουργώντας ως σημείο αναφοράς για βασικά ζητήματα που ανακύπτουν στο σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον, όπως η στοχευμένη διαφήμιση, τα συστήματα κατάρτισης προφίλ και η προστασία ευάλωτων ομάδων.

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων θέτει το γενικό πλαίσιο της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εστιάζοντας στις θεμελιώδεις αρχές της επεξεργασίας, όπως η νομιμότητα, η διαφάνεια και η λογοδοσία, στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και στην παροχή αυξημένης προστασίας σε ευάλωτες ομάδες και ιδίως στους ανηλίκους.

Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες ρυθμίζει τη λειτουργία και τη διακυβέρνηση των ψηφιακών υπηρεσιών, εισάγοντας ένα σύστημα αναλογικών και κλιμακωτών υποχρεώσεων για τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών και ιδίως για τις επιγραμμικές πλατφόρμες, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της δημόσιας διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αποτελεσματικής αντιμετώπισης των συστημικών κινδύνων. Έτσι με τους πρόσθετους περιορισμούς που τίθενται και αφορούν τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των ψηφιακών υπηρεσιών, ενισχύει το επίπεδο της προστασίας των χρηστών. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην προστασία των ανηλίκων, οι οποίοι αναγνωρίζονται και από τα δύο νομοθετήματα ως ιδιαίτερη ευάλωτη κατηγορία χρηστών.

Συνολικά, η παρούσα ανάλυση αναδεικνύει αφενός ότι παρά το διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, τα δύο αυτά κανονιστικά πλαίσια στην πράξη λειτουργούν και αφετέρου ότι η ευρωπαϊκή ψηφιακή ρύθμιση εξελίσσεται προς μία ολιστική και συνεκτική προσέγγιση, στο πλαίσιο της οποίας η προστασία των προσωπικών δεδομένων και η υπεύθυνη λειτουργία και διακυβέρνηση των ψηφιακών υπηρεσιών αλληλοσυμπληρώνονται, με απώτερο σκοπό τη διαμόρφωση ενός ασφαλέστερου και διαφανέστερου ψηφιακού οικοσυστήματος.

1.Εισαγωγή

Η ραγδαία ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών τις τελευταίες δεκαετίες και η κεντρική θέση που αυτές διαδραματίζουν σήμερα στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή έχουν συμβάλει καθοριστικά στον τρόπο της παραγωγής, παροχής και διαμόρφωσης της πληροφόρησης. Μάλιστα, η διαρκώς αυξανόμενη επιρροή τους έχει μεταβάλει τον τρόπο με τον οποίο συλλέγονται, υφίστανται επεξεργασία και αξιοποιούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ενώ παράλληλα έχει αναδείξει νέους κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών, ιδίως ως προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τη διαφάνεια της πληροφόρησης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση προέβη στη θέσπιση ενός εκσυγχρονισμένου και ολιστικού κανονιστικού πλαισίου για τη ρύθμιση του ψηφιακού οικοσυστήματος. Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων αποτέλεσε το πρώτο καθοριστικό βήμα ως προς την ενίσχυση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη θεμελίωση ενιαίων κανόνων σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης. Σε συνέχεια αυτού, ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες εισήγαγε ένα πλαίσιο κανόνων με έμφαση στη λειτουργία, διακυβέρνηση και λογοδοσία των ψηφιακών υπηρεσιών και κυρίως των επιγραμμικών πλατφορμών, όπως τα κοινωνικά δίκτυα και οι ηλεκτρονικές αγορές.

Η παρούσα ανάλυση εστιάζει στην εξέταση των δύο αυτών κανονιστικών ρυθμίσεων και στην ανάδειξη της υφιστάμενης σχέσης μεταξύ τους, αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο συνδιαμορφώνουν ένα συνεκτικό σύστημα προστασίας των ατόμων στο ψηφιακό περιβάλλον. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται σε ζητήματα που βρίσκονται στο επίκεντρο του σύγχρονου ψηφιακού δικαίου, όπως η στοχευμένη διαφήμιση, τα συστήματα κατάρτισης προφίλ, η δημόσια διαφάνεια και η προστασία ευάλωτων ομάδων, όπως οι ανήλικοι.

Στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, θα αποσαφηνισθεί, αρχικά, η στόχευση της έκαστης κανονιστικής ρύθμισης και η παράθεση ορισμένων βασικών εννοιολογικών ορισμών, που κρίνονται απαραίτητοι για την κατανόηση των διατάξεων των υπό εξέταση νομοθετημάτων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί συνοπτική επισκόπηση του περιεχομένου και του πεδίου εφαρμογής του εκάστοτε νομοθετικού πλαισίου, με έμφαση στις βασικές αρχές και υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις αυτών. Έπειτα, η ανάλυση θα επικεντρωθεί στα βασικά σημεία αλληλεπίδρασης των δύο κανονιστικών ρυθμίσεων και στον τρόπο με τον οποίο συμβάλλουν στην ενίσχυση της προστασίας των χρηστών στον ψηφιακό χώρο. Ιδιαίτερη μνεία, θα γίνει στη σημασία των ρυθμίσεων αυτών για τις εταιρείες τυχερών παιχνιδιών, στο βαθμό που αυτές δραστηριοποιούνται μέσω επιγραμμικών υπηρεσιών, ενώ επίσης θα εξεταστούν οι προοπτικές μελλοντικής εξέλιξης και εφαρμογής των κανονιστικών πλαισίων. Τέλος, η ανάλυση θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση και αξιολόγηση επιλεγμένων μελετών περιπτώσεων, με σκοπό την ανάδειξη χρήσιμων συμπερασμάτων για την κανονιστική συμμόρφωση και την στρατηγική αντιμετώπισης συναφών νομικών κινδύνων, καθώς και με την αναφορά ορισμένων καταληκτικών παρατηρήσεων.

2. Στόχευση Κανονιστικών Ρυθμίσεων και Βασικοί Ορισμοί

2.1 Τι ρυθμίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 - Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679¹ (εφεξής «Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων» ή «ΓΚΠΔ») αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη νομοθετήματα του σύγχρονου ευρωπαϊκού ψηφιακού κανονιστικού πλαισίου, το οποίο σηματοδότησε μία ουσιαστική μετατόπιση στον τρόπο ρύθμισης της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο ΓΚΠΔ εισήγαγε ένα νέο, ενιαίο και άμεσα εφαρμοστέο πλαίσιο κανόνων σε όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης, αντικαθιστώντας τις κατακερματισμένες διατάξεις του προηγούμενου καθεστώτος.

Οι κεντρικοί στόχοι του ΓΚΠΔ συνίστανται αφενός στην ενίσχυση του ελέγχου των φυσικών προσώπων επί των προσωπικών τους δεδομένων και αφετέρου στον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ΓΚΠΔ δεν περιορίζεται αποκλειστικά στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων, αλλά στην ουσία αποσκοπεί και στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο στόχος αυτός, όπως αποτυπώνεται και εξειδικεύεται στο άρθρο 1 του ΓΚΠΔ, είναι ισότιμης κανονιστικής βαρύτητας.

Παράλληλα, με τον ΓΚΠΔ επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός του νομικού πλαισίου και η προσαρμογή του στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις. Προς τον σκοπό αυτό, έχουν εισαχθεί καινοτόμες ρυθμίσεις, όπως η θέσπιση νέων δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων (ενδεικτικά, το δικαίωμα διαγραφής/δικαίωμα στη «λήθη», δικαίωμα στην ανθρώπινη παρέμβαση) και η ενίσχυση των ήδη υφιστάμενων δικαιωμάτων, οι αυξημένες υποχρεώσεις για τους υπευθύνους επεξεργασίας και η ρητή αναγνώριση της έννοιας της κατάρτισης προφίλ.

2.2. Τι ρυθμίζει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065², γνωστός ως Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, (εφεξής ως «Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες», «Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες», «Πράξη», «Κανονισμός»,

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)

² Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες)

«DSA») αποτελεί κεντρικό πυλώνα της ευρωπαϊκής στρατηγικής σχετικά με την αναμόρφωση του νομικού πλαισίου που διέπει τις ψηφιακές πλατφόρμες.

Ο Κανονισμός θέτει ως βασικό σκοπό τη δημιουργία ενός ασφαλέστερου και πιο υπεύθυνου ψηφιακού περιβάλλοντος, τόσο για τους καταναλωτές, όσο και τις εταιρείες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου που διέπει τις διαδικτυακές υπηρεσίες, αντικαθιστώντας και συμπληρώνοντας προγενέστερους κανόνες, που είχαν θεσπιστεί σε μία εποχή όπου το διαδίκτυο λειτουργούσε με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο.

Ειδικότερα, στοχεύει στην ενίσχυση της προστασίας των χρηστών και στην αντιμετώπιση κινδύνων που σχετίζονται με την ασφάλεια, την ιδιωτικότητα και τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, μέσω της θέσπισης ενός κλιμακωτού και αναλογικού συστήματος υποχρεώσεων για τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών, το οποίο διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της παρεχόμενης υπηρεσίας, το μέγεθος και την επιρροή του παρόχου. Για παράδειγμα - όπως θα εξετάσουμε και στη συνέχεια - οι πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης, λόγω της συστημικής επιρροής τους, υπόκεινται σε αυστηρότερους κανόνες και ελέγχους.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στη διαφάνεια των διαδικασιών εποπτείας περιεχομένου, στη λειτουργία συστημάτων συστάσεων και στην ενίσχυση της λογοδοσίας των παρόχων ψηφιακών υπηρεσιών.

2.3 Βασικοί Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας, παρατίθενται παρακάτω ορισμένοι βασικοί ορισμοί, οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στα υπό εξέταση νομοθετήματα και κρίνονται αναγκαίοι για την ορθή κατανόηση των διατάξεών τους:

«Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»	Κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»)· το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.
«Επεξεργασία»	Κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση

	<p>αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.</p>
«Κατάρτιση προφίλ»	<p>Οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνίσταται στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση ορισμένων προσωπικών πτυχών ενός φυσικού προσώπου, ιδίως για την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν την απόδοση στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα, την αξιοπιστία, τη συμπεριφορά, τη θέση ή τις μετακινήσεις του εν λόγω φυσικού προσώπου.</p>
«Υπεύθυνος επεξεργασίας»	<p>Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους.</p>
«Εκτελών την επεξεργασία»	<p>Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας.</p>
«Συγκατάθεση» του υποκειμένου των δεδομένων	<p>Κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.</p>
«Αποδέκτης της υπηρεσίας»	<p>Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιεί ενδιάμεση υπηρεσία, ιδίως για να</p>

	αναζητήσει πληροφορίες ή για να προσφέρει πρόσβαση σε αυτές.
«Καταναλωτής»	Κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί για σκοπούς που δεν εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή επαγγελματική του δραστηριότητα.
«Εμπορος»	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικό ή δημόσιο, το οποίο ενεργεί, ενδεχομένως μέσω άλλου προσώπου ενεργούντος εξ ονόματός του ή για λογαριασμό του, για σκοπούς που εμπίπτουν στο πλαίσιο της εμπορικής, επιχειρηματικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας.
«Ενδιάμεση υπηρεσία»	<p>Μία από τις ακόλουθες υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) «απλή μετάδοση»: συνίσταται στη μετάδοση, σε δίκτυο επικοινωνιών, πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης της υπηρεσίας, ή στην παροχή πρόσβασης σε δίκτυο επικοινωνιών, ii) «προσωρινή αποθήκευση»: συνίσταται στη μετάδοση, σε δίκτυο επικοινωνιών, πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης της υπηρεσίας, και περιλαμβάνει την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των εν λόγω πληροφοριών, η οποία πραγματοποιείται με αποκλειστικό σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερη η μεταγενέστερη μετάδοση των πληροφοριών σε άλλους αποδέκτες κατόπιν αιτήματός τους, iii) «φιλοξενία»: συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης της υπηρεσίας, κατόπιν αιτήματός του.
«Παράνομο περιεχόμενο»	Κάθε πληροφορία, η οποία, από μόνη της ή σε σύνδεση με μια δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης προϊόντων ή της παροχής υπηρεσιών, δεν συμμορφώνεται με το ενωσιακό δίκαιο ή το δίκαιο οποιουδήποτε κράτους μέλους, ανεξάρτητα από το ακριβές αντικείμενο ή τη φύση του δικαίου αυτού.

<p>«Επιγραμμική πλατφόρμα»</p>	<p>Υπηρεσία φιλοξενίας η οποία, κατόπιν αιτήματος αποδέκτη της υπηρεσίας, αποθηκεύει και διαδίδει στο κοινό πληροφορίες, εκτός εάν η δραστηριότητα αυτή αποτελεί ήσσονος σημασίας και αμιγώς δευτερεύον στοιχείο άλλης υπηρεσίας ή ήσσονος σημασίας λειτουργία της κύριας υπηρεσίας και, για αντικειμενικούς και τεχνικούς λόγους, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς αυτή την άλλη υπηρεσία, και η ενσωμάτωση του στοιχείου ή της λειτουργίας στην άλλη υπηρεσία δεν αποτελεί μέσο για την παράκαμψη της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.</p>
<p>«Πολύ μεγάλη επιγραμμική πλατφόρμα»</p>	<p>Ως πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες ορίζονται οι επιγραμμικές πλατφόρμες που συγκεντρώνουν αριθμό μέσων μηνιαίων αποδεκτών στην Ένωση ίσο ή υψηλότερο από 45 εκατομμύρια.</p>
<p>«Επιγραμμική μηχανή αναζήτησης»</p>	<p>Ενδιάμεση υπηρεσία που επιτρέπει στους χρήστες να υποβάλλουν ερωτήματα για να πραγματοποιούν αναζητήσεις κατ' αρχήν σε όλους τους ιστοτόπους ή σε όλους τους ιστοτόπους συγκεκριμένης γλώσσας βάσει ερωτήματος για οποιοδήποτε θέμα, με τη μορφή λέξης-κλειδιού, φωνητικής εντολής, φράσης ή άλλων εισερχόμενων δεδομένων, και αποδίδει υπό οιαδήποτε μορφή αποτελέσματα όπου μπορούν να ανευρεθούν πληροφορίες σχετικές με το περιεχόμενο που έχει ζητηθεί.</p>
<p>«Πολύ μεγάλη επιγραμμική μηχανή αναζήτησης»</p>	<p>Ως πολύ μεγάλες επιγραμμικές μηχανές αναζήτησης ορίζονται όσες συγκεντρώνουν αριθμό μέσων μηνιαίων αποδεκτών στην Ένωση ίσο ή υψηλότερο από 45 εκατομμύρια.</p>
<p>«Σύστημα συστάσεων»</p>	<p>Πλήρως ή μερικώς αυτοματοποιημένο σύστημα το οποίο χρησιμοποιείται από επιγραμμική πλατφόρμα για να προτείνει στην επιγραμμική διεπαφή της συγκεκριμένης πληροφορίες σε αποδέκτες της υπηρεσίας ή να τις εμφανίσει κατά προτεραιότητα, μεταξύ άλλων ως αποτέλεσμα αναζήτησης που ξεκίνησε ο αποδέκτης της υπηρεσίας ή προσδιορίζοντας με άλλον τρόπο τη σχετική σειρά ή την προβολή των πληροφοριών που εμφανίζονται.</p>

<p>«Έλεγχος περιεχομένου»</p>	<p>Οι αυτοματοποιημένες ή μη δραστηριότητες που αναλαμβάνουν πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών με στόχο, ιδίως, την ανίχνευση, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση παράνομου περιεχομένου ή πληροφοριών που δεν συνάδουν με τους όρους και τις προϋποθέσεις τους και οι οποίες παρέχονται από αποδέκτες της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που λαμβάνονται και επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα, την προβολή, και την προσβασιμότητα του εν λόγω παράνομου περιεχομένου ή των εν λόγω πληροφοριών, όπως ο υποβιβασμός τους, η άρση της δυνατότητας οικονομικής αξιοποίησης, η απενεργοποίηση της πρόσβασης ή η απόσυρσή τους, ή επηρεάζουν την ικανότητα των αποδεκτών της υπηρεσίας να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες, όπως η κατάργηση ή η αναστολή του λογαριασμού του αποδέκτη.</p>
<p>«Στοχευμένη διαφήμιση»</p>	<p>Η προβολή διαφημιστικού περιεχομένου σε χρήστες, βάσει της ανάλυσης ή πρόβλεψης προσωπικών πτυχών, προτιμήσεων ή συμπεριφοράς, η οποία μπορεί να βασίζεται σε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.</p>

3. Κανονιστικό πλαίσιο - Επισκόπηση

3.1 Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων

3.1.1 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων αποτελεί το κυριότερο νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων (σημειώνεται ότι υπάρχει και η Οδηγία 2002/58 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, αλλά και η Οδηγία 2016/680, η οποία αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων που επεξεργάζονται αρμόδιες αρχές (αστυνομία, δικαιοσύνη) για την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση, δίωξη ποινικών αδικημάτων και την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί με εθνικούς νόμους).

Βασικός σκοπός του ΓΚΠΔ είναι, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η ενίσχυση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων, με έμφαση στο δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η δημιουργία ενιαίων και σαφών κανόνων για όλα τα κράτη-μέλη, ώστε να εξυπηρετείται η ασφάλεια δικαίου και η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης.

Ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται από τις 25 Μαΐου 2018 και καλύπτει κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιείται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους εντός της Ένωσης. Παράλληλα, ανταποκρινόμενος στις ανάγκες της ψηφιακής επικαιρότητας, ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται και σε φορείς με έδρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι επεξεργάζονται δεδομένα Ευρωπαίων πολιτών ή ατόμων που βρίσκονται στην Ένωση, επεκτείνοντας την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πέρα από τα ευρωπαϊκά γεωγραφικά όρια.

Το προστατευτικό πεδίο του ΓΚΠΔ αφορά αποκλειστικά φυσικά πρόσωπα, τα οποία αναγνωρίζονται ως υποκείμενα των δεδομένων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή τόπου κατοικίας. Ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται στα δεδομένα νομικών προσώπων, εκτός εάν τα δεδομένα αυτά συνδέονται με ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο.

Περαιτέρω, ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται τόσο σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία, σε επεξεργασία δηλαδή που πραγματοποιείται κατά κανόνα με τη χρήση ψηφιακών μέσων, όσο και σε μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων, υπό την προϋπόθεση ότι τα δεδομένα περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται η ευρεία κάλυψη κάθε μορφής επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, ανεξαρτήτως των τεχνικών μέσων που χρησιμοποιούνται.

3.1.2 Αρχές επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ κατοχυρώνονται οι γενικές αρχές που διέπουν την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Οι αρχές αυτές είναι θεμελιώδεις για κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιείται και αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων. Καθορίζουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο οφείλουν να κινούνται τόσο οι υπεύθυνοι όσο και οι εκτελούντες την επεξεργασία και θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά για κάθε πράξη επεξεργασίας που διενεργείται.

Πρώτη και κεντρική αρχή είναι η αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. α' ΓΚΠΔ). Η βασική αυτή αρχή ορίζει ότι η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να πραγματοποιείται με νόμιμο τρόπο (στηριζόμενη σε κατάλληλη νομική βάση), να επιδιώκει θεμιτό σκοπό και να διενεργείται με πλήρη διαφάνεια. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων βασικές πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων τους, όπως για παράδειγμα η ταυτότητα του προσώπου ή του φορέα που επεξεργάζεται τα δεδομένα τους, οι κατηγορίες των δεδομένων υπό επεξεργασία, ο σκοπός επεξεργασίας, ο χρόνος διατήρησης καθώς και τα δικαιώματα που έχουν στη διάθεσή τους τα υποκείμενα των δεδομένων.

Ακολουθεί η αρχή περιορισμού του σκοπού (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. β' ΓΚΠΔ), σύμφωνα με την οποία τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και να μην υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο που ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς. Η αρχή αυτή έχει κεντρική σημασία για το δίκαιο της προστασίας προσωπικών δεδομένων, διότι η νομιμότητα της επεξεργασίας, η οποία αναφέρθηκε νωρίτερα, κρίνεται με βάση τον σκοπό της επεξεργασίας, επομένως είναι σημαντικό αυτός ο σκοπός να είναι καθορισμένος και σαφής³.

Παράλληλα, η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ' ΓΚΠΔ) επιβάλλει τη συλλογή μόνο των απολύτως απαραίτητων δεδομένων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της επεξεργασίας από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας.

Σημαντική είναι και η αρχή της ακρίβειας (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. δ' ΓΚΠΔ), σύμφωνα με την οποία τα προσωπικά δεδομένα υπό επεξεργασία πρέπει να είναι ορθά και να επικαιροποιούνται όποτε κρίνεται απαραίτητο, όπως επίσης και η αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. ε' ΓΚΠΔ), η οποία προβλέπει ότι τα δεδομένα οφείλουν να διατηρούνται μόνο για όσο χρονικό διάστημα είναι απαραίτητο για την επίτευξη του σκοπού επεξεργασίας.

Επίσης, η αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ), επιβάλλει τόσο στους υπευθύνους, όσο και στους εκτελούντες την επεξεργασία (στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους), τη λήψη μέτρων για την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων και την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία, απώλεια ή καταστροφή.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, ότι όλες οι παραπάνω αρχές συμπληρώνονται από την αρχή της λογοδοσίας (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ), η οποία συνιστά βασικό νεωτερισμό που εισήχθη με τον ΓΚΠΔ.

³ I. Ιγγλεζάκης, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, 2020, σελ. 80.

Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη όχι μόνο να συμμορφώνεται με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, αλλά και να είναι σε θέση να αποδεικνύει τη συμμόρφωσή του (ιδίως ενώπιον των αρμόδιων εποπτικών αρχών), λαμβάνοντας όλα τα μέτρα που κρίνονται απαραίτητα για τον σκοπό αυτό, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της διαφάνειας σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων.

3.1.3 Συγκατάθεση και κατάρτιση προφίλ

α) Συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων

Η έννοια της συγκατάθεσης έχει κεντρική σημασία στο δίκαιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθώς η συγκατάθεση συνιστά μία από τις νομικές βάσεις (βλ. αρ.6 ΓΚΠΔ για απλές κατηγορίες δεδομένων και αρ.9 ΓΚΠΔ για τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων) για τη σύννομη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η συγκατάθεση ρυθμίζεται πρωτίστως από τις διατάξεις του ΓΚΠΔ και συμπληρωματικά του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, ιδίως σε σχέση με πρακτικές στόχευσης και κατάρτισης προφίλ.

Στο άρθρο 4 περ. 11 του ΓΚΠΔ, παρέχεται ο ορισμός της συγκατάθεσης, από τον οποίο προκύπτει ότι απαιτείται να συντρέχουν τα παρακάτω στοιχεία για την εγκυρότητα αυτής, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα υποκείμενα των δεδομένων είχαν πραγματική βούληση να επιτρέψουν την επεξεργασία των δεδομένων τους⁴:

- (i) Ελεύθερη: Το υποκείμενο των δεδομένων που παρέχει τη συγκατάθεση, θα πρέπει να μπορεί ελεύθερα να επιλέξει αν θα το πράξει. Να μην νιώθει δηλαδή ότι έχει δεχτεί πιέσεις ή ότι θα υποστεί αρνητικές συνέπειες αν δεν παράσχει τη συγκατάθεσή του. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί ή να αποσύρει τη συγκατάθεσή του, χωρίς συνέπειες.
- (ii) Ειδική ή συγκεκριμένη: Όταν μία δραστηριότητα περιλαμβάνει περισσότερες πράξεις επεξεργασίας, θα πρέπει τα υποκείμενα των δεδομένων να μπορούν να διακρίνουν με σαφήνεια τους σκοπούς και τις πράξεις επεξεργασίας που απαιτούν τη συγκατάθεσή τους, από τις πληροφορίες σχετικά με άλλα θέματα. Δεν θα πρέπει να συγκατατίθενται, δηλαδή, σε ένα σύνολο σκοπών επεξεργασίας, αλλά θα πρέπει η συγκατάθεση να δίνεται για τον εκάστοτε σκοπό.
- (iii) Εν πλήρει επιγνώσει: Το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει ενημερωθεί για το αντικείμενο και τις συνέπειες της συγκατάθεσης, με απλό και κατανοητό τρόπο⁵.

---

⁴ European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, *Handbook on European data protection law*, 2018, σελ. 112

⁵ Σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας (άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. α' ΓΚΠΔ).

(iv) Ρητή/Σαφής: Η συγκατάθεση μπορεί να παρέχεται με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. γραπτώς, με ηλεκτρονικά μέσα κ.α.), αλλά θα πρέπει να παρέχεται με σαφή θετική ενέργεια. Επομένως, η σιωπή, τα προσυμπληρωμένα τετραγωνίδια ή η αδράνεια, όπως ρητά αναφέρεται και στον ΓΚΠΔ, δεν θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως συγκατάθεση⁶.

Επομένως, μόνο όταν πληρούνται όλες οι παραπάνω προϋποθέσεις θεωρείται έγκυρη η συγκατάθεση κατά τον ΓΚΠΔ (άρθρο 7).

Επίσης, αξίζει να αναφερθεί πως στον ΓΚΠΔ (άρθρο 7 παρ. 3) προβλέπεται και η δυνατότητα (δικαίωμα) ανάκλησης της συγκατάθεσης από το υποκείμενο των δεδομένων ανά πάσα στιγμή. Η ανάκληση της συγκατάθεσης παράγει αποτελέσματα για το μέλλον, δεν θίγει δηλαδή τη νομιμότητα της επεξεργασίας που βασίστηκε στη συγκατάθεση πριν την ανάκλησή της και θα πρέπει να είναι εξίσου εύκολη με την παροχή της (π.χ. αν η συγκατάθεση δόθηκε με ηλεκτρονικά μέσα, αντίστοιχα με τον ανάλογο τρόπο θα πρέπει να είναι εφικτή και η ανάκλησή της).

β) Συγκατάθεση για την επεξεργασία δεδομένων των ανηλίκων

Ειδικές διατάξεις που απαιτούν αυξημένο επίπεδο προστασίας ισχύουν για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων (άρθρο 8). Οι λόγοι για τη διαφοροποιημένη προστασία, όπως αναφέρονται ρητά και στο προοίμιο του ΓΚΠΔ βρίσκουν έρεισμα κυρίως στην ευαλωτότητα των παιδιών, καθώς τα παιδιά ενδέχεται να έχουν μικρότερη επίγνωση τόσο των κινδύνων όσο και των συνεπειών που συνεπάγεται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Μάλιστα, η ειδική αυτή προστασία είναι ιδιαίτερα αυξημένη όταν τα δεδομένα ανηλίκων χρησιμοποιούνται για σκοπούς εμπορικής προώθησης ή για την κατάρτιση προφίλ⁷.

Το ηλικιακό όριο που θέτει ο ΓΚΠΔ για να θεωρηθεί έγκυρη η συγκατάθεση ενός παιδιού είναι το παιδί να είναι τουλάχιστον 16 ετών. Αν είναι κάτω από 16 ετών, η επεξεργασία των δεδομένων είναι νόμιμη μόνο όταν η συγκατάθεση παρέχεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα του παιδιού. Αναφορικά με το θέμα αυτό, ο ΓΚΠΔ παρέχει μάλιστα διακριτική ευχέρεια στα κράτη-μέλη να προβλέψουν με νόμο μικρότερη ηλικία από αυτή των 16 ετών, αλλά όχι μικρότερη από τα 13, προκειμένου να συνάδει η ρύθμιση αυτή με τις διατάξεις της λοιπής εθνικής τους νομοθεσίας.

Στην Ελλάδα, η επεξεργασία θεωρείται σύννομη εάν ο ανήλικος έχει συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας του (άρθρο 21 ν. 4624/2019). Η νομοθετική αυτή επιλογή έγινε, ώστε η ρύθμιση να αντιστοιχεί στις λοιπές ρυθμίσεις του ελληνικού δικαίου.

⁶ Βλ. σχετικά την αιτιολογική σκέψη 32 του ΓΚΠΔ.

⁷ Βλ. σχετικά την αιτιολογική σκέψη 38 του ΓΚΠΔ.

γ) Κατάρτιση προφίλ

Η κατάρτιση προφίλ αποτελεί μία από τις σημαντικότερες και πιο σύνθετες μορφές επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων που ρυθμίζονται από τον ΓΚΠΔ. Ειδικότερα, πρόκειται για μία διαδικασία που περιλαμβάνει στατιστική ανάλυση για την πραγματοποίηση προβλέψεων σχετικά με φυσικά πρόσωπα και περιλαμβάνει κάποιες μορφές αξιολόγησης ή κρίσης σχετικά με ένα πρόσωπο (άρθρο 4 περ. 4 του ΓΚΠΔ). Η κατάρτιση προφίλ χρησιμοποιείται ευρέως σε τομείς όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, η διαφήμιση και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καθώς επιτρέπει στους υπευθύνους επεξεργασίας να λαμβάνουν αποφάσεις ή να προσαρμόζουν τις υπηρεσίες τους βάσει των χαρακτηριστικών και της συμπεριφοράς των υποκειμένων των δεδομένων.

Ο ΓΚΠΔ δεν απαγορεύει την κατάρτιση προφίλ, αλλά επιδιώκει να τη ρυθμίσει αυστηρά, θέτοντας αυστηρούς κανόνες και εγγυήσεις, καθώς η πρακτική αυτή ενδέχεται να ενέχει σημαντικούς κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, όπως ο κίνδυνος διακρίσεων, ο αποκλεισμός από αγαθά ή υπηρεσίες και ο περιορισμός της ιδιωτικής ζωής.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το άρθρο 22 του ΓΚΠΔ, το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, όταν η απόφαση αυτή παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά. Μόνο κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η λήψη τέτοιων αποφάσεων, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, όπως η ύπαρξη νομικής βάσης και πάντοτε υπό την προϋπόθεση παροχής κατάλληλων εγγυήσεων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται το δικαίωμα ανθρώπινης παρέμβασης, η δυνατότητα έκφρασης άποψης και η αμφισβήτηση της απόφασης, αποβλέποντας έτσι στην ουσιαστική προστασία του υποκειμένου των δεδομένων έναντι πλήρως αυτοματοποιημένων κρίσεων.

3.1.4 Ελληνική Νομοθεσία και Αρμόδια Εποπτική Αρχή

Η πλήρης εναρμόνιση του ΓΚΠΔ στην ελληνική έννομη τάξη πραγματοποιείται μέσω της εθνικής νομοθεσίας, η οποία εξειδικεύει και ρυθμίζει ζητήματα που ο ίδιος ο ΓΚΠΔ -αν και Κανονισμός- αφήνει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών. Η εναρμόνιση επιτεύχθηκε με τον νόμο 4624/2019, ο οποίος τις απαραίτητες διατάξεις του ΓΚΠΔ, ο οποίος ως εθνικό δίκαιο καθορίζει ειδικότερους κανόνες, ιδίως για την επεξεργασία δεδομένων από δημόσιες αρχές, καθώς και για θέματα που αφορούν την εργασία. Τέλος, στο νόμο προβλέπεται επίσης η σύσταση, η αρμοδιότητα και η ανεξαρτησία της εθνικής αρχής που επιβλέπει την εφαρμογή του πλαισίου προστασίας προσωπικών δεδομένων στη χώρα.

Αρμόδια ανεξάρτητη διοικητική αρχή στην Ελλάδα για την εποπτεία της εφαρμογής του ΓΚΠΔ και της σχετικής εθνικής νομοθεσίας, είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ). Η ΑΠΔΠΧ είναι επιφορτισμένη με την παρακολούθηση και την επιβολή της συμμόρφωσης των υπευθύνων και των εκτελούντων την επεξεργασία, την εξέταση καταγγελιών φυσικών προσώπων και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένων προστίμων, σε περιπτώσεις παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας. Παράλληλα, η ΑΠΔΠΧ διαδραματίζει σημαντικό

συμβουλευτικό και κανονιστικό ρόλο, εκδίδοντας κατευθυντήριες γραμμές, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις που συμβάλλουν στην ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του ΓΚΠΔ στην ελληνική έννομη τάξη.

3.2 Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες

3.2.1 Πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού και υποχρεώσεις παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που ανακύπτουν από τη χρήση και λειτουργία των ψηφιακών πλατφορμών, θεσπίστηκε ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065, ο οποίος εφαρμόζεται από τις 17 Φεβρουαρίου 2024.

Ο Κανονισμός εισάγει ένα ενιαίο και άμεσα εφαρμοστέο πλαίσιο κανόνων σχετικά με την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόζεται σε όλους τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών, ανεξαρτήτως του τόπου εγκατάστασής τους, εφόσον προσφέρουν υπηρεσίες σε αποδέκτες που βρίσκονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁸. Ως ενδιάμεσες υπηρεσίες νοούνται ιδίως οι υπηρεσίες απλής μετάδοσης, προσωρινής αποθήκευσης και φιλοξενίας (άρθρο 3 περ. ζ'). Στις τελευταίες περιλαμβάνονται και οι επιγραμμικές πλατφόρμες, όπως οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και οι ηλεκτρονικές αγορές.

Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τον Κανονισμό διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τύπο και το μέγεθος του παρόχου. Σε ένα πρώτο επίπεδο, όλοι οι πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών υποχρεούνται να συμμορφώνονται με εντολές των αρμόδιων αρχών, είτε σχετικά με ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση παράνομου περιεχομένου, είτε για την παροχή πληροφοριών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (άρθρα 9 και 10). Επιπλέον, οφείλουν να τηρούν ορισμένες βασικές υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας αποσκοπώντας στη διαφύλαξη ενός διαφανούς και ασφαλούς επιγραμμικού περιβάλλοντος. Σε αυτές περιλαμβάνονται ο ορισμός ενός σημείου επικοινωνίας για την απευθείας συνεργασία, τόσο με τις αρμόδιες αρχές, όσο και με τους χρήστες (άρθρα 11 και 12), η δημοσίευση σαφών και κατανοητών όρων χρήσης (άρθρο 14) και η δημοσίευση τουλάχιστον ετήσιων εκθέσεων σχετικά με τη διαφάνεια και ειδικότερα σχετικά με τους ελέγχους περιεχομένου που πραγματοποιήσαν κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου (άρθρο 15).

Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας και ιδίως οι επιγραμμικές πλατφόρμες υπέχουν πρόσθετες υποχρεώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται οι διαδικασίες ειδοποίησης και δράσης (notice and action). Πιο συγκεκριμένα, οποιοδήποτε πρόσωπο ή οντότητα θα πρέπει να μπορεί να υποβάλει αναφορά σχετικά με την ύπαρξη συγκεκριμένων στοιχείων, τα οποία θεωρεί παράνομο περιεχόμενο με εύκολο και φιλικό τρόπο (άρθρο 16), ενώ ο φορέας υποχρεούται στην έκδοση αιτιολογημένων αποφάσεων προς τους θιγόμενους αποδέκτες της υπηρεσίας σε περίπτωση αφαίρεσης ή επιβολής περιορισμών περιεχομένου (άρθρο 17).

---

⁸ Βλ. σχετικά άρθρο 2 παρ. 1 και αιτιολογική σκέψη 7 του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες.

Επιπλέον, οι επιγραμμικές πλατφόρμες⁹ έχουν την υποχρέωση να παρέχουν στους αποδέκτες της υπηρεσίας πρόσβαση σε αποτελεσματικά εσωτερικά συστήματα υποβολής καταγγελιών, δωρεάν και με ηλεκτρονικά μέσα κατά των εν λόγω αποφάσεων των παρόχων της επιγραμμικής πλατφόρμας (άρθρο 20).

Παράλληλα, ο Κανονισμός προβλέπει για τις επιγραμμικές πλατφόρμες υποχρεώσεις αυξημένης διαφάνειας και προστασίας των χρηστών. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 26, υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι οι αποδέκτες της υπηρεσίας μπορούν να αναγνωρίζουν σαφώς πότε ένα περιεχόμενο αποτελεί διαφήμιση, ποιος είναι ο διαφημιζόμενος και ποια είναι τα βασικά κριτήρια βάσει των οποίων τους παρουσιάζεται η συγκεκριμένη διαφήμιση. Στο άρθρο 27 επιβάλλονται υποχρεώσεις διαφάνειας ως προς τα συστήματα συστάσεων, απαιτώντας από τις πλατφόρμες να παρέχουν κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τις κύριες παραμέτρους που καθορίζουν τη λειτουργία των αλγοριθμικών αυτών συστημάτων, καθώς και να προσφέρουν τουλάχιστον μία εναλλακτική επιλογή συστήματος συστάσεων που δεν βασίζεται στην κατάρτιση προφίλ. Ειδικές εγγυήσεις εισάγονται όσον αφορά την προστασία των ανηλίκων, υποχρεώνοντας τις επιγραμμικές πλατφόρμες να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας τους, ενώ απαγορεύει ρητά τη στοχευμένη διαφήμιση προς ανηλίκους όταν αυτή βασίζεται στην κατάρτιση προφίλ.

Τέλος, όσον αφορά τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης, λόγω της αυξημένης εμβέλειας και επιρροής τους, ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες προβλέπει πρόσθετες, αυστηρότερες υποχρεώσεις.

3.2.2 Πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης: Πρόσθετες υποχρεώσεις

Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, με τις διατάξεις των άρθρων 33 έως 43, προβλέπει ένα αυστηρότερο πλαίσιο για τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές μηχανές αναζήτησης.

Ως «πολύ μεγάλες», χαρακτηρίζονται εκείνες οι οποίες παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε τουλάχιστον 45 εκατομμύρια μέσους μηνιαίους ενεργούς αποδέκτες της υπηρεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όριο το οποίο αντιστοιχεί περίπου στο 10% του πληθυσμού της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, ως πολύ μεγάλες, έχουν αναγνωριστεί μέχρι στιγμής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή¹⁰ μεταξύ άλλων, οι πλατφόρμες Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, X (πρώην Twitter), Amazon Store, Apple App Store, Google Play, Google Maps, Booking.com, AliExpress, Zalando, Pinterest, Snapchat, LinkedIn, Wikipedia, καθώς και νεότερα προσδιορισμένες πλατφόρμες, όπως Shein και Temu. Μόλις η

⁹ Με εξαίρεση όσες θεωρούνται πολύ μικρές ή μικρές επιχειρήσεις, κατά την έννοια του παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ (άρθρο 19 DSA).

¹⁰ Ο [Κατάλογος](#) αυτός επικαιροποιείται κατόπιν αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες βασίζονται στα στοιχεία που υποχρεούνται να δημοσιεύουν οι πάροχοι σχετικά με τον αριθμό των μέσων μηνιαίων αποδεκτών τους στην Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 33 του DSA.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίσει μία πλατφόρμα ή μηχανή αναζήτησης ως πολύ μεγάλη, έχει στη διάθεσή της τέσσερις (4) μήνες για να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες.

Για τις πλατφόρμες αυτές κρίνεται αναγκαίο από τον νομοθέτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιβληθούν πρόσθετες υποχρεώσεις, πέραν δηλαδή των κοινών υποχρεώσεων που εφαρμόζονται σε όλες τις πλατφόρμες, λόγω της αυξημένης επιρροής και εμβέλειάς τους στη διαμόρφωση της δημόσιας σφαίρας και της ψηφιακής αγοράς, καθώς και των κινδύνων που ενδέχεται να προκαλέσει η λειτουργία τους¹¹. Για τον λόγο αυτό, οι πρόσθετες αυτές υποχρεώσεις αφορούν τη διαχείριση των συστημικών κινδύνων, που απορρέουν από τη λειτουργία και τη χρήση της υπηρεσίας τους, καθώς και τη λήψη μέτρων περιορισμού τους.

Κεντρική υποχρέωση αποτελεί η διενέργεια επιμελών εκτιμήσεων συστημικών κινδύνων, που απορρέουν είτε από τον σχεδιασμό είτε από τη λειτουργία των υπηρεσιών τους. Οι εν λόγω εκτιμήσεις καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τους κινδύνους που σχετίζονται με τη διάδοση παράνομου περιεχομένου μέσω των υπηρεσιών τους, τις αρνητικές επιπτώσεις στην άσκηση και προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης και την ιδιωτική ζωή, καθώς και κινδύνους που αφορούν τη δημόσια υγεία, δημόσια ασφάλεια και την προστασία των ανηλίκων. Περαιτέρω, οι εκτιμήσεις αυτές αφορούν και τους κινδύνους που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη δημοκρατική διαδικασία και τον δημόσιο διάλογο (άρθρο 34). Με βάση τα αποτελέσματα της εκτίμησης αυτής, οι πλατφόρμες αυτές οφείλουν να λαμβάνουν εύλογα, αναλογικά και αποτελεσματικά μέτρα για τον περιορισμό των εν λόγω κινδύνων, όπως ενδεικτικά αναφέρονται η προσαρμογή των συστημάτων ελέγχου και περιεχομένου και η ενίσχυση των εσωτερικών διαδικασιών ανίχνευσης συστημικών κινδύνων (άρθρα 35).

Παράλληλα, οι πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης οφείλουν να υποβάλλονται με δικά τους έξοδα και τουλάχιστον μία φορά ανά έτος, σε ανεξάρτητους ελέγχους, για την αξιολόγηση της συμμόρφωσής τους με τις υποχρεώσεις του Κανονισμού (άρθρο 37), καθώς και να επιτρέπουν σε διαπιστευμένους ερευνητές να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα όταν η έρευνα συμβάλλει στον εντοπισμό και την κατανόηση των συστημικών κινδύνων στην Ένωση (άρθρο 40).

Περαιτέρω, ο Κανονισμός προβλέπει στο άρθρο 38 πρόσθετες υποχρεώσεις διαφάνειας, επιπλέον των απαιτήσεων του άρθρου 27 σχετικά με τα συστήματα συστάσεων, καθώς και πρόσθετες απαιτήσεις διαφάνειας των επιγραμμικών διαφημίσεων, σύμφωνα με το άρθρο 39. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι οι πάροχοι πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών ή μηχανών αναζήτησης που παρουσιάζουν διαφημίσεις στις επιγραμμικές διεπαφές τους θα πρέπει να διαθέτουν ένα αποθετήριο με πληροφορίες για τις διαφημίσεις που παρουσιάζουν.

Αναφορικά με τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες που λειτουργούν ως ηλεκτρονικές αγορές, τυγχάνουν εφαρμογής επιπρόσθετες διατάξεις, τις οποίες θα εξετάσουμε αμέσως παρακάτω.

---

¹¹ Βλ. σχετικά αιτιολογικές σκέψεις 75 και 76 DSA.

3.2.3 Επιπρόσθετες διατάξεις για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις καταναλωτών με εμπόρους

Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις (άρθρα 29-32) σχετικά με τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών που παρέχουν τη δυνατότητα στους καταναλωτές να συνάπτουν εξ αποστάσεως συμβάσεις με εμπόρους. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται μόνο σε όσες πλατφόρμες, λόγω της ιδιαίτερα μεγάλης απήχησης τους, χαρακτηρίζονται ως πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες. Με την πρόβλεψη αυτή, ο Κανονισμός αποσκοπεί στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών και στη διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας στις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω των ψηφιακών πλατφορμών.

Στις περιπτώσεις αυτές, αρχικά οι επιγραμμικές πλατφόρμες οφείλουν να συλλέγουν και να εξακριβώνουν πληροφορίες και στοιχεία που αφορούν τον έμπορο, όπως π.χ. στοιχεία ταυτοποίησης, επικοινωνίας κ.α., πριν από την χρήση των υπηρεσιών του (ιχνηλασιμότητα εμπόρων), να καθιστούν διαθέσιμες τις πληροφορίες αυτές στην πλατφόρμα τους και να μεριμνούν για την ακρίβεια και πληρότητα αυτών των πληροφοριών. Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η πλατφόρμα τους είναι σχεδιασμένη και οργανωμένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτρέπει στους παρόχους να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις πληροφόρησης και τις υποχρεώσεις σχετικά με την ασφάλεια των προϊόντων, ενώ θα πρέπει να μεριμνά για την άμεση αναστολή της παροχής της υπηρεσίας της στον έμπορο που δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις πληροφόρησης και να καταβάλλει εύλογες προσπάθειες για την πρόληψη και ανίχνευση παράνομων εμπορικών πρακτικών.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 32, σε περίπτωση που ο πάροχος επιγραμμικής πλατφόρμας ενημερωθεί με οποιονδήποτε τρόπο για την ύπαρξη παράνομου προϊόντος ή υπηρεσίας που προσφέρεται από έναν έμπορο σε καταναλωτές που βρίσκονται εντός της Ένωσης, υποχρεούται να ενημερώσει τους εν λόγω καταναλωτές για το γεγονός της παρανομίας, την ταυτότητα του εμπόρου, καθώς και για οποιαδήποτε σχετικά μέσα προσφυγής. Η υποχρέωση αυτή αφορά μόνο τις αγορές παράνομων προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν μέσα σε έξι (6) μήνες πριν ο πάροχος ενημερωθεί για την παρανομία αυτών των συναλλαγών.

3.2.4 Διατάξεις για την προστασία των ανηλίκων

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί βασική προτεραιότητα και του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, ο οποίος αναγνωρίζει ρητά με τις διατάξεις του¹² την ευαλωτότητά τους στο ψηφιακό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιγραμμικές πλατφόρμες υποχρεούνται να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τη για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους.

Κεντρική ρύθμιση του Κανονισμού αποτελεί η απαγόρευση της στοχευμένης διαφήμισης σε ανηλίκους βάσει κατάρτισης προφίλ, ανεξαρτήτως της ύπαρξης ή μη συγκατάθεσης κατά την έννοια

---

¹² Άρθρο 28 και αιτιολογική σκέψη 71 DSA.

του ΓΚΠΔ. Παράλληλα, επιβάλλονται αυξημένες υποχρεώσεις διαφάνειας, καθώς οι πάροχοι επιγραμμικών πλατφορμών οφείλουν να διατυπώνουν τους όρους χρήσης σε απλή και κατανοητή γλώσσα, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι αποδέκτες της υπηρεσίας ενδέχεται να είναι ανήλικοι.

Περαιτέρω, οι πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης υπέχουν αυξημένες υποχρεώσεις λογοδοσίας, καθώς οφείλουν να λαμβάνουν ειδικά υπόψη τις επιπτώσεις των υπηρεσιών τους στους ανηλικούς κατά την εκτίμηση και τον μετριασμό συστημικών κινδύνων¹³.

Με τις ρυθμίσεις αυτές, ο Κανονισμός επιδιώκει να περιορίσει ουσιαστικά την έκθεση των ανηλίκων σε επιβλαβές περιεχόμενο και χειριστικές πρακτικές, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός ασφαλέστερου και πιο υπεύθυνου ψηφιακού περιβάλλοντος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.2.5 Εφαρμογή του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες στην Ελλάδα

Η εναρμόνιση των διατάξεων -σε όσες προβλεπόταν ρήτρα εξειδίκευσης για τα κράτη-μέλη- του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 για τις ψηφιακές υπηρεσίες στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε με την έκδοση του ν. 5099/2024.

Ως βασικός ρυθμιστικός και εποπτικός φορέας για την εφαρμογή του Κανονισμού στην Ελλάδα ορίζεται η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), η οποία αναλαμβάνει τον ρόλο του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών. Η Ε.Ε.Τ.Τ. ασκεί όλες τις προβλεπόμενες από τον Κανονισμό εξουσίες και αρμοδιότητες, ιδίως ως προς την εποπτεία των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών, τη συνεργασία με τις αντίστοιχες αρχές των άλλων κρατών-μελών και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων (προστίμων ή περιοδικών χρηματικών ποινών).

Παράλληλα, ο ν. 5099/2024 προβλέπει τη σύσταση και τήρηση στην Ε.Ε.Τ.Τ. μητρώου παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών, στο οποίο εγγράφονται εντός τριών μηνών οι πάροχοι που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα ή που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ελληνική επικράτεια, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικής εφαρμογής του Κανονισμού.

Τέλος, ο ν. 5099/2024 προβλέπει τη συμμετοχή και άλλων αρμόδιων αρχών για ειδικότερα ζητήματα, όπως η ΑΠΔΠΧ, η οποία διατηρεί την αρμοδιότητά της για θέματα που άπτονται της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες.

---

¹³ Βλ. Άρθρα 34-35 DSA

4. Σημεία αλληλεπίδρασης μεταξύ του ΓΚΠΔ και του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες

4.1 Προστασία δεδομένων και διακυβέρνηση πλατφορμών ως συμπληρωματικές έννοιες

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων και ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες αποτελούν δύο διακριτά, αλλά στενά συνδεδεμένα νομοθετικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ΓΚΠΔ επικεντρώνεται κυρίως στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, ενώ ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες ρυθμίζει τη λειτουργία των επιγραμμικών πλατφορμών, δίνοντας έμφαση στη διαφάνεια, στη λογοδοσία και στην αντιμετώπιση συστημικών κινδύνων.

Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και η διακυβέρνηση των πλατφορμών λειτουργούν συμπληρωματικά, καθώς πολλές από τις πρακτικές που ρυθμίζονται από τον Κανονισμό για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, όπως η στοχευμένη διαφήμιση, τα συστήματα συστάσεων και η κατάρτιση προφίλ, προϋποθέτουν στην πράξη την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΓΚΠΔ θέτει τις προϋποθέσεις της νομιμότητας και τα όρια της επεξεργασίας, ενώ ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες εισάγει πρόσθετες υποχρεώσεις και περιορισμούς για τον τρόπο με τον οποίο οι πλατφόρμες δομούν και διαχειρίζονται τις υπηρεσίες τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες δεν θίγει, ούτε περιορίζει την εφαρμογή του ΓΚΠΔ, αντιθέτως τον συμπληρώνει, ενισχύοντας το επίπεδο της προστασίας των χρηστών.

4.2 Ειδικότερα ζητήματα

4.2.1 Στοχευμένη Διαφήμιση

Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες εισάγει ένα αυστηρότερο πλαίσιο ρύθμισης της στοχευμένης διαφήμισης, το οποίο λειτουργεί παράλληλα και συμπληρωματικά προς τον ΓΚΠΔ. Κεντρικό άξονά του συνιστά η ενίσχυση της διαφάνειας και ο περιορισμός πρακτικών που ενδέχεται να υπονομεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών, ιδίως των ανηλίκων και άλλων ευάλωτων ομάδων.

Καταρχάς, ο Κανονισμός επιβάλλει αυξημένες υποχρεώσεις διαφάνειας στις επιγραμμικές πλατφόρμες σε σχέση με τις διαφημίσεις που προβάλλονται στους χρήστες (άρθρο 26). Οι χρήστες θα πρέπει να ενημερώνονται σαφώς σχετικά με το ότι το περιεχόμενο αποτελεί διαφήμιση, την ταυτότητα του διαφημιζόμενου ή του προσώπου για λογαριασμό του οποίου προβάλλεται η διαφήμιση, καθώς και τις βασικές παραμέτρους που χρησιμοποιήθηκαν για τη στόχευση. Η υποχρέωση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της δυνατότητας των χρηστών να κατανοούν και να ελέγχουν τις διαφημιστικές πρακτικές που τους αφορούν.

Επίσης, ο Κανονισμός απαγορεύει ρητά τη στοχευμένη διαφήμιση σε ανηλίκους, όταν αυτή βασίζεται στην κατάρτιση προφίλ με χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 28). Η απαγόρευση αυτή ισχύει ανεξαρτήτως του αν έχει παρασχεθεί συγκατάθεση σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, γεγονός που καταδεικνύει ότι ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες θέτει αυτοτελή ουσιαστικά όρια στη στοχευμένη διαφήμιση, σε σχέση με το πλαίσιο της προστασίας δεδομένων του ΓΚΠΔ.

4.2.2 Υποχρεώσεις διαφάνειας

Οι υποχρεώσεις διαφάνειας αποτελούν κεντρικό σημείο σύγκλισης μεταξύ του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, παρότι προσεγγίζουν τη διαφάνεια από διαφορετικές, αλλά συμπληρωματικές, οπτικές.

Αφενός, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στις διατάξεις του ΓΚΠΔ κατοχυρώνεται ρητά η διαφάνεια που αφορά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας υποχρεούνται να παρέχουν σαφείς, ακριβείς και κατανοητές πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητά τους, τους σκοπούς και τη νομική βάση της επεξεργασίας, τα δικαιώματα των υποκειμένων, καθώς και την ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων ή κατάρτισης προφίλ. Η διαφάνεια αυτή λειτουργεί ως προϋπόθεση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας και για την ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων.

Αφετέρου, ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες εισάγει μια μορφή δημόσιας διαφάνειας, η οποία φαίνεται να υπερβαίνει τη στενή διμερή σχέση μεταξύ παρόχου και χρήστη. Το άρθρο 15, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, επιβάλλει σε όλους τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών, ανεξαρτήτως κατηγορίας ή μεγέθους, την υποχρέωση να δημοσιεύουν τουλάχιστον μία φορά ετησίως σαφείς και εύκολα κατανοητές εκθέσεις διαφάνειας. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν πληροφορίες μεταξύ άλλων σχετικά με τις πρακτικές εποπτείας και διαχείρισης περιεχομένου, ενέργειες αφαίρεσης ή περιορισμού περιεχομένου κατόπιν καταγγελιών ή εντολών αρχών, καθώς και τη συμμόρφωση με τις σχετικές υποχρεώσεις του Κανονισμού.

Παράλληλα, για τις επιγραμμικές πλατφόρμες προβλέπονται πρόσθετες ειδικές υποχρεώσεις διαφάνειας, κυρίως ως προς τη λειτουργία των μηχανισμών εποπτείας περιεχομένου και των συστημάτων εσωτερικής υποβολής καταγγελιών (άρθρο 24), καθώς και ως προς τη διαφάνεια των διαφημιστικών πρακτικών και των βασικών παραμέτρων στόχευσης (άρθρο 26). Επιπλέον, οι επιγραμμικές πλατφόρμες υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των συστημάτων συστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των κύριων παραμέτρων που καθορίζουν την προτεραιοποίηση ή προβολή περιεχομένου (άρθρο 27).

Τέλος, για τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης, ο Κανονισμός θεσπίζει ένα ακόμη αυστηρότερο πλαίσιο, καθώς υποχρεούνται να δημοσιεύουν περιλήψεις των εκτιμήσεων των συστημικών κινδύνων, των μέτρων μετριασμού αυτών, καθώς και των αποτελεσμάτων των ανεξάρτητων ελέγχων (άρθρα 34-42).

Συνεπώς, ενώ ο ΓΚΠΔ επικεντρώνεται στη διαφάνεια σε ατομικό επίπεδο, προστατεύοντας το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων, ο Κανονισμός για την προστασία δεδομένων προωθεί τη διαφάνεια σε συλλογικό επίπεδο, ενισχύοντας τη δημοκρατική εποπτεία της λειτουργίας των ψηφιακών πλατφορμών.

4.2.3 Συστήματα κατάρτισης προφίλ και συστάσεων

Τα συστήματα κατάρτισης προφίλ και συστάσεων αποτελούν βασικό στοιχείο της λειτουργίας των επιγραμμικών πλατφορμών, καθώς καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό το περιεχόμενο και τις διαφημίσεις που προβάλλονται στους χρήστες. Η ρύθμισή τους βρίσκεται στο επίκεντρο της αλληλεπίδρασης μεταξύ του ΓΚΠΔ και του Κανονισμού για τις ψηφιακές υπηρεσίες, ιδίως ως προς τα όρια της στοχευμένης διαφήμισης και την προστασία των ανηλίκων.

Ειδικότερα, ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες επιβάλλει στις επιγραμμικές πλατφόρμες υποχρεώσεις ενισχυμένης διαφάνειας ως προς τη λειτουργία των συστημάτων συστάσεων. Οι πλατφόρμες οφείλουν να παρέχουν στους χρήστες σαφείς και κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τις κύριες παραμέτρους που καθορίζουν την προτεραιοποίηση και προβολή περιεχομένου, καθώς και να εξηγούν τον ρόλο που διαδραματίζει η κατάρτιση προφίλ στη λειτουργία των αλγορίθμων αυτών (άρθρο 27). Επιπλέον, υποχρεούνται να προσφέρουν τουλάχιστον μία εναλλακτική επιλογή συστήματος συστάσεων που δεν βασίζεται στην κατάρτιση προφίλ, ενισχύοντας τον ουσιαστικό έλεγχο των χρηστών επί της εμπειρίας τους στην πλατφόρμα.

Οι περιορισμοί καθίστανται αυστηρότεροι όταν τα συστήματα προφίλ και συστάσεων αφορούν ανηλίκους. Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες απαγορεύει ρητά τη χρήση κατάρτισης προφίλ για σκοπούς στοχευμένης διαφήμισης προς ανηλίκους, ανεξαρτήτως συγκατάθεσης και απαιτεί από τις πλατφόρμες να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα ώστε τα συστήματα συστάσεων να μην εκθέτουν τους ανηλίκους σε επιβλαβές ή ακατάλληλο περιεχόμενο.

Τέλος, για τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες, τα συστήματα συστάσεων εντάσσονται ρητά στο πλαίσιο της εκτίμησης και του μετριασμού συστημικών κινδύνων. Οι πάροχοι αυτοί υποχρεούνται να αξιολογούν τις επιπτώσεις των αλγοριθμικών συστημάτων τους, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων συστάσεων, στην άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιδίως στην ψυχική υγεία, την ανάπτυξη και την προστασία των ανηλίκων, καθώς και να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα περιορισμού των σχετικών κινδύνων (άρθρα 34 και 35).

4.2.4 Πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα

Ένα ακόμη σημείο αλληλεπίδρασης μεταξύ των δύο Κανονισμών αποτελεί η πρόσβαση σε δεδομένα για ερευνητικούς σκοπούς.

Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες εισάγει, για πρώτη φορά σε ενωσιακό επίπεδο, ρητή υποχρέωση των πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών και μηχανών αναζήτησης να παρέχουν

πρόσβαση σε δεδομένα σε «διαπιστευμένους ερευνητές», εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 8 του άρθρου 40, με μοναδικό σκοπό τη διεξαγωγή έρευνας για την ανίχνευση, εντοπισμό και κατανόηση συστημικών κινδύνων που απορρέουν από τη λειτουργία των υπηρεσιών τους και στην αξιολόγηση της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας των μέτρων περιορισμού των κινδύνων αυτών (άρθρο 40). Η πρόσβαση αυτή αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη διερεύνηση φαινομένων όπως η διάδοση παράνομου ή επιβλαβούς περιεχομένου, η παραπληροφόρηση, οι χειριστικές πρακτικές, η λειτουργία των συστημάτων συστάσεων και οι επιπτώσεις των ψηφιακών υπηρεσιών στα θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών, ιδίως των ανηλίκων.

Ο ίδιος ο Κανονισμός προβλέπει ρητά¹⁴ ότι η παροχή πρόσβασης σε ερευνητικά δεδομένα θα πρέπει να ασκείται σε πλήρη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, ο οποίος θέτει τα όρια της επιτρεπτής επεξεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόσβαση σε δεδομένα οφείλει να περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο βαθμό, να βασίζεται στην αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και να συνοδεύεται από κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως η ανωνυμοποίηση ή, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, η ψευδωνυμοποίηση των δεδομένων.

Ο ΓΚΠΔ, από την πλευρά του, αναγνωρίζει επίσης τη σημασία της επιστημονικής και ερευνητικής δραστηριότητας και επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για ερευνητικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται ειδικές εγγυήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρο 89 ΓΚΠΔ).

Συνεπώς, στο πεδίο των ερευνητικών δεδομένων, φαίνεται πως οι δύο Κανονισμοί λειτουργούν συμπληρωματικά: Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες θεσπίζει ρητά την υποχρέωση πρόσβασης διαπιστευμένων ερευνητών σε δεδομένα για τη μελέτη συστημικών κινδύνων και ο ΓΚΠΔ καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια της νόμιμης επεξεργασίας των δεδομένων αυτών.

---

¹⁴ Βλ. σχετική αιτιολογική σκέψη 98 DSA.

5. Εταιρείες τυχερών παιχνιδιών: Πώς επηρεάζονται από την εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου

Προηγουμένως αναφέρθηκε πως στο επίκεντρο του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες βρίσκονται κυρίως οι επιγραμμικές πλατφόρμες, όπως τα κοινωνικά δίκτυα και οι ηλεκτρονικές αγορές. Ωστόσο, αν και οι εταιρείες τυχερών παιχνιδιών, μάλλον δεν αποτελούν εκ πρώτης όψης τον κατεξοχήν αποδέκτη των ρυθμίσεων, μια προσεκτικότερη ανάγνωση αναδεικνύει ότι οι διατάξεις του Κανονισμού δύνανται να έχουν σημαντική επίδραση και στον συγκεκριμένο τομέα, στον βαθμό που οι εταιρείες αυτές παρέχουν ή αξιοποιούν επιγραμμικές ενδιάμεσες υπηρεσίες και απευθύνονται σε χρήστες που βρίσκονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται σαφές ότι ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες καταλαμβάνει κάθε δραστηριότητα του σύγχρονου ψηφιακού οικοσυστήματος.

Αρχικά, οι εταιρείες τυχερών παιχνιδιών που λειτουργούν ως επιγραμμικές πλατφόρμες εμπίπτουν στις υποχρεώσεις των εν λόγω παρόχων, όπως αυτές παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν εκτενώς παραπάνω. Οφείλουν δηλαδή να καταρτίζουν και να παρέχουν σαφείς και διαφανείς όρους χρήσης, να διαθέτουν μηχανισμούς αναφοράς παράνομου περιεχομένου και να λαμβάνουν μέτρα κατά της διάδοσης παράνομων ή επιβλαβών πρακτικών, όπως η προώθηση μη αδειοδοτημένων μορφών τυχερών παιχνιδιών ή η παραπλανητική εμπορική επικοινωνία.

Επιπρόσθετα, όσες εταιρείες τυχερών παιχνιδιών πληρούν τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό τους ως πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες υπόκεινται στις πρόσθετες υποχρεώσεις του Κανονισμού, όπως η εκτίμηση και ο μετριασμός συστημικών κινδύνων. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορεί να σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τον εθισμό στον τζόγο, την οικονομική εκμετάλλευση ευάλωτων ομάδων και τις επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των χρηστών. Ως εκ τούτου, απαιτείται η υιοθέτηση ενισχυμένων μέτρων πρόληψης, όπως περιορισμοί στην προώθηση, μηχανισμοί υπεύθυνου παιχνιδιού και προσαρμοσμένες ρυθμίσεις ασφαλείας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η εφαρμογή του Κανονισμού στον τομέα της επιγραμμικής διαφήμισης τυχερών παιχνιδιών, ο οποίος χαρακτηρίζεται από αυξημένους κινδύνους για τους καταναλωτές. Ο Κανονισμός επιβάλλει αυστηρές υποχρεώσεις διαφάνειας, απαιτώντας οι χρήστες να ενημερώνονται σαφώς όταν ένα μήνυμα αποτελεί διαφήμιση, ποιος είναι ο διαφημιζόμενος και ποια είναι τα βασικά κριτήρια στόχευσης. Επιπλέον, απαγορεύεται η στόχευση διαφημίσεων σε ανηλίκους βάσει κατάρτισης προφίλ, διάταξη που έχει ιδιαίτερη σημασία για τις εταιρείες τυχερών παιχνιδιών, δεδομένης της ανάγκης αυστηρής προστασίας των ανηλίκων από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Καίρια διάσταση στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών αποκτά και η συγκατάθεση, η οποία απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, ιδίως όσον αφορά τη διαφημιστική επικοινωνία και την κατάρτιση προφίλ. Για τη χρήση δεδομένων παικτών με σκοπό τη στοχευμένη προώθηση παιχνιδιών ή προσφορών απαιτείται, κατά κανόνα, έγκυρη συγκατάθεση κατά τα όσα προϋποθέτουν οι διατάξεις του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, εξίσου προβληματική κρίνεται η εγκυρότητα της προαναφερθείσας συγκατάθεσης όταν αυτή παρέχεται στο πλαίσιο γενικών όρων χρήσης, χωρίς πραγματική δυνατότητα επιλογής. Στις εταιρείες

τυχερών παιχνιδιών παρατηρείται συχνά το φαινόμενο της «δεσμευτικής συγκατάθεσης», όπου ο χρήστης καλείται να αποδεχθεί συνολικά την επεξεργασία των δεδομένων του για πολλαπλούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων διαφημιστικών ή αναλυτικών σκοπών. Τέτοιες πρακτικές αντίκεινται στον ΓΚΠΔ, καθώς όπως επισημάνθηκε και παραπάνω, η συγκατάθεση θα πρέπει να είναι διακριτή και συγκεκριμένη για κάθε σκοπό επεξεργασίας.

Όπως γίνεται εμφανές από τα παραπάνω, ο συνδυασμός των απαιτήσεων του ΓΚΠΔ και των πρόσθετων εγγυήσεων του Κανονισμού για τις ψηφιακές υπηρεσίες επιβάλλει στις εταιρείες τυχερών παιχνιδιών να επανεξετάζουν συχνά τις πρακτικές τους, αποσκοπώντας στην αποτελεσματική προστασία των παικτών και ιδιαίτερα των ευάλωτων χρηστών.

6. Μελλοντικές εξελίξεις

Παρότι ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες έχει τεθεί σε πλήρη εφαρμογή από τον Φεβρουάριο του 2024, σημαντικό μέρος της πρακτικής ερμηνείας και εφαρμογής του παραμένει, όπως είναι αναμενόμενο, ακόμη υπό διαμόρφωση. Αναμένεται η έκδοση περαιτέρω κατευθυντήριων γραμμών τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και από τις εθνικές αρμόδιες αρχές και τους Συντονιστές Ψηφιακών Υπηρεσιών, που θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην ερμηνεία και αποσαφήνιση βασικών εννοιών του Κανονισμού.

Η εφαρμογή του Κανονισμού για τις ψηφιακές υπηρεσίες αναμένεται να οδηγήσει σε σταδιακή αναθεώρηση και προσαρμογή των εσωτερικών πολιτικών των επιγραμμικών πλατφορμών. Οι πάροχοι καλούνται να επανεξετάσουν τους όρους χρήσης, τις πρακτικές εποπτείας περιεχομένου, τα συστήματα διαφήμισης, καθώς και τους μηχανισμούς διαχείρισης καταγγελιών, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις νέες υποχρεώσεις διαφάνειας, λογοδοσίας και προστασίας των χρηστών. Παράλληλα, η συμμόρφωση με τις διατάξεις του Κανονισμού για Ψηφιακές Υπηρεσίες προϋποθέτουν και την ταυτόχρονη, συνεπή εφαρμογή των διατάξεων του ΓΚΠΔ, γεγονός που ενισχύει τον ήδη κεντρικό ρόλο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στην ευρωπαϊκή ψηφιακή ρύθμιση.

Η εξέλιξη αυτή δεν θα είναι στατική, αλλά δυναμική, καθώς οι πλατφόρμες θα προσαρμόζουν συνεχώς τις πολιτικές και τις τεχνολογικές τους υποδομές σε απάντηση τόσο στις ρυθμιστικές παρεμβάσεις όσο και στις αποφάσεις των εποπτικών αρχών.

7. Μελέτες υποθέσεων

Οι πρόσφατες εξελίξεις στο ευρωπαϊκό ψηφιακό δίκαιο καταδεικνύουν ότι τα νομοθετήματα αυτά αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη πρακτική σημασία για την προστασία των καταναλωτών στο ψηφιακό περιβάλλον. Οι υποθέσεις και οι αποφάσεις που εξετάζονται παρακάτω αναδεικνύουν πώς οι διατάξεις των δύο κανονισμών εφαρμόζονται στην πράξη, ιδίως σε ζητήματα διαφάνειας, στοχευμένης διαφήμισης και ευθύνης των επιγραμμικών πλατφορμών απέναντι στους καταναλωτές.

7.1 Υπόθεση RTM v Bonne Terre Limited

α) Σύντομο ιστορικό και κεντρικά ζητήματα της υπόθεσης

Στην υπόθεση *RTM v Bonne Terre Limited*¹⁵, ο ενάγων, πρώην παίκτης τυχερών παιχνιδιών, στράφηκε κατά εταιρείας που δραστηριοποιείται στον τομέα των διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών (Sky Betting and Gaming), υποστηρίζοντας ότι η επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων που συλλέχθηκαν για σκοπούς κατάρτισης προφίλ και στοχευμένης διαφήμισης πραγματοποιήθηκε χωρίς έγκυρη συγκατάθεση, παραβιάζοντας τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών του δεδομένων. Ο ενάγων ισχυρίστηκε, επίσης, ότι οι πρακτικές αυτές συνέβαλαν στην επιδείνωση της εθιστικής του συμπεριφοράς.

Η υπόθεση επικεντρώθηκε κυρίως στα εξής ζητήματα:

- αν η εταιρεία διέθετε νομική βάση επεξεργασίας δεδομένων και ιδίως έγκυρη συγκατάθεση για τη χρήση cookies και την επεξεργασία δεδομένων συμπεριφοράς του ενάγοντος, ιδίως για σκοπούς κατάρτισης προφίλ και στοχευμένης προώθησης,
- αν η συγκατάθεση πληρούσε τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, δηλαδή αν ήταν ελεύθερη, συγκεκριμένη και ενήμερη,
- αν η ευαλωτότητα του χρήστη (λόγω εθισμού) επηρεάζει την εγκυρότητα της συγκατάθεσης, και
- αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί πράγματι να αποδείξει τη συγκατάθεση, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας.

β) Κρίση και σκεπτικό του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η εταιρεία δεν μπορούσε να αποδείξει την ύπαρξη έγκυρης συγκατάθεσης για την επεξεργασία των δεδομένων του ενάγοντος. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδόθηκε στο γεγονός ότι η συγκατάθεση ελήφθη μέσω γενικών μηχανισμών (cookies banners και προεπιλεγμένων επιλογών), χωρίς να αποδεικνύεται ότι ο χρήστης είχε πραγματική κατανόηση και ουσιαστική ελευθερία επιλογής.

---

¹⁵ *RTM v Bonne Terre Limited & Anor*, [2025] EWHC 111 (KB), High Court of Justice (King's Bench Division), Απόφαση της 23.1.2025.

Το Δικαστήριο έλαβε επίσης υπόψη την ευαλωτότητα του ενάγοντος ως εθισμένου παίκτη, κρίνοντας ότι η κατάσταση αυτή υπονόμει την ικανότητά του να παράσχει συγκατάθεση με την έννοια της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι ο ενάγων απλώς αποδεχόταν τις σχετικές πολιτικές απορρήτου, προκειμένου να αποκτήσει γρήγορη πρόσβαση στην πλατφόρμα, χωρίς να δώσει την δέουσα προσοχή.

Η απόφαση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς ενισχύει το αυστηρό πρότυπο εγκυρότητας της συγκατάθεσης, αναγνωρίζει ρητά ότι η ευαλωτότητα του υποκειμένου επηρεάζει τη νομική αξιολόγηση της συγκατάθεσης και δημιουργεί προηγούμενο για υποθέσεις που αφορούν στοχευμένη διαφήμιση σε τομείς ιδιαίτερα «ευαίσθητους», όπως αυτός των τυχερών παιχνιδιών.

γ) Χρήσιμα συμπεράσματα

Η υπόθεση *RTM v Bonne Terre Limited* παρέχει ένα ενδεικτικό πλαίσιο για τη διαμόρφωση στρατηγικής άσκησης αγωγών σε υποθέσεις που αφορούν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και τη λειτουργία επιγραμμικών πλατφορμών.

Κεντρικό ρόλο στη στρατηγική αυτή διαδραματίζει η ανάδειξη της ευαλωτότητας του υποκειμένου των δεδομένων, η οποία μπορεί να αποδυναμώσει την επίκληση συγκατάθεσης από τον εναγόμενο και να ενισχύσει την επιχειρηματολογία περί άνισης σχέσης ισχύος. Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία έχει η απόδειξη και τεκμηρίωση της παράβασης, με έμφαση στην αδυναμία του παρόχου να προσκομίσει συγκεκριμένα και επαληθεύσιμα στοιχεία συγκατάθεσης, στην ασάφεια των μηχανισμών επιλογής και στη χρήση χειριστικών πρακτικών.

7.2 Υπόθεση: RTM v Hestview Limited

α) Ιστορικό και κεντρικά νομικά ζητήματα της υπόθεσης

Η υπόθεση *RTM v Hestview Limited* εξετάστηκε παράλληλα με την *RTM v Bonne Terre Limited*, καθώς οι δύο εταιρείες δραστηριοποιούνταν υπό κοινό εμπορικό σχήμα στον τομέα των διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών (Sky Betting and Gaming) και συμμετείχαν από κοινού στην επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του ενάγοντος. Ωστόσο, η Hestview Limited αντιμετωπίστηκε ως αυτοτελής υπεύθυνος επεξεργασίας, γεγονός που επέτρεψε στο Δικαστήριο να εξετάσει ξεχωριστά την ευθύνη της.

Το βασικό ζήτημα στην υπόθεση κατά της Hestview Limited ήταν αν η εταιρεία:

- είχε νομική βάση επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων του ενάγοντος και ιδίως έγκυρη συγκατάθεση,

- μπορούσε να αποδείξει ότι είχε ληφθεί έγκυρη συγκατάθεση για την κατάρτιση προφίλ και τη στοχευμένη διαφήμιση,
- και αν η συμμετοχή της σε ένα κοινό οικοσύστημα επεξεργασίας δεδομένων την απαλλάσσει ή όχι από αυτοτελή ευθύνη.

β) Κρίση και σκεπτικό του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η Hestview Limited δεν μπορούσε να επικαλεστεί παθητικό ή δευτερεύοντα ρόλο στην επεξεργασία των δεδομένων. Αντιθέτως, διαπιστώθηκε ότι συμμετείχε ενεργά στη διαμόρφωση και υλοποίηση πρακτικών κατάρτισης προφίλ και στοχευμένης διαφήμισης, επωφελούνταν άμεσα από την εμπορική αξιοποίηση των δεδομένων του χρήστη και δεν μπορούσε να αποδείξει ανεξάρτητα την ύπαρξη έγκυρης συγκατάθεσης.

Η απόφαση κατά της Hestview Limited είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι επιβεβαιώνει ότι η ευθύνη για παραβίαση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων είναι μη μεταβιβάσιμη, αποτρέπει την αποποίηση ευθύνης μέσω εταιρικών δομών ή κατακερματισμού της επεξεργασίας, και ενισχύει τη δυνατότητα πολυμερούς αγωγής κατά περισσότερων υπευθύνων επεξεργασίας.

γ) Χρήσιμα συμπεράσματα

Η υπόθεση *RTM v Hestview Limited* αναδεικνύει τη σημασία της στοχοποίησης όλων των νομικών προσώπων που συμμετέχουν ουσιαστικά στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ακόμη και όταν αυτά εντάσσονται σε κοινή εταιρική ή εμπορική δομή.

Η στρατηγική άσκησης αγωγών που προκύπτει από την υπόθεση αυτή εστιάζει στην ανάδειξη της αυτοτελούς ευθύνης κάθε υπευθύνου επεξεργασίας, ανεξαρτήτως τυπικής κατανομής ρόλων ή επίκλησης δευτερεύοντος χαρακτήρα συμμετοχής. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά η τεκμηρίωση της ενεργούς συμμετοχής κάθε εταιρείας στην κατάρτιση προφίλ, στη στοχευμένη διαφήμιση και στη συλλογική εμπορική εκμετάλλευση των δεδομένων των χρηστών.

7.3 Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά X (πρώην Twitter)

α) Ιστορικό και κεντρικά νομικά ζητήματα της υπόθεσης

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως αποκλειστικά αρμόδια αρχή εποπτείας των πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών, προέβη σε επίσημο έλεγχο της πλατφόρμας X (πρώην Twitter). Ο έλεγχος επικεντρώθηκε στη συμμόρφωση της πλατφόρμας με τις υποχρεώσεις διαφάνειας που επιβάλλει ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, ιδίως σε σχέση με τη λειτουργία της επιγραμμικής διαφήμισης και την ενημέρωση των χρηστών.

Οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν αφορούν τους παρακάτω τρεις βασικούς τομείς:

- Παραπλανητικός σχεδιασμός του «μπλε» συστήματος επαλήθευσης (“blue checkmark”)
Η Επιτροπή έκρινε ότι το επί πληρωμή σύστημα επαλήθευσης λογαριασμών δημιουργούσε παραπλανητική εικόνα αξιοπιστίας και αυθεντικότητας, καθώς δεν συνοδευόταν από ουσιαστικό έλεγχο ταυτότητας. Η πρακτική αυτή υπονόμει την ικανότητα των χρηστών να αξιολογούν την προέλευση και αξιοπιστία του περιεχομένου.
- Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις διαφάνειας στην επιγραμμική διαφήμιση
Η Χ δεν διέθετε λειτουργικό και επαρκώς προσβάσιμο αποθετήριο διαφημίσεων, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται ο έλεγχος της στόχευσης και της νομιμότητας των διαφημίσεων από χρήστες, αρχές και ερευνητές.
- Περιορισμός της πρόσβασης ερευνητών σε δημόσια δεδομένα
Η πλατφόρμα επέβαλε όρους χρήσης και οικονομικά εμπόδια που καθιστούσαν στην πράξη αδύνατη την πρόσβαση ανεξάρτητων ερευνητών σε δημόσια δεδομένα, παρά τη σημασία τους για τη μελέτη συστημικών κινδύνων.

β) Κρίση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και σημασία απόφασης

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας διερεύνησης, στις 5 Δεκεμβρίου 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε στην επιβολή διοικητικού προστίμου στην Χ, ύψους 120 εκατομμυρίων ευρώ, κρίνοντας ότι η πλατφόρμα παραβίασε καίριες διατάξεις του Κανονισμού, που σχετίζονται άμεσα με την προστασία των καταναλωτών και τη δυνατότητά τους να κατανοούν το ψηφιακό περιεχόμενο που τους προβάλλεται. Το επιβληθέν πρόστιμο υπολογίστηκε με βάση τη σοβαρότητα, τη διάρκεια, τη φύση των παραβιάσεων, καθώς και τον αποτρεπτικό χαρακτήρα που πρέπει να έχουν οι κυρώσεις για πλατφόρμες τέτοιας κλίμακας.

Η υπόθεση έχει ιδιαίτερη σημασία για την προστασία των καταναλωτών, καθώς καταδεικνύει ότι η έλλειψη διαφάνειας στη λειτουργία της επιγραμμικής διαφήμισης δεν αποτελεί απλώς τεχνικό ζήτημα συμμόρφωσης, αλλά πλήττει άμεσα τα δικαιώματα των χρηστών ως καταναλωτών. Η αδυναμία αναγνώρισης του διαφημιστικού περιεχομένου και των κριτηρίων στόχευσης περιορίζει τη δυνατότητα κριτικής αξιολόγησης των εμπορικών μηνυμάτων και ενδέχεται να οδηγήσει σε παραπλανητικές πρακτικές.

Η παρούσα υπόθεση αποτελεί το πρώτο πρόστιμο που επιβάλλεται βάσει των διατάξεων του Κανονισμού για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες, σηματοδοτώντας την έναρξη της ουσιαστικής εφαρμογής του Κανονισμού σε επίπεδο κυρώσεων.

8. Καταληκτικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με όσα παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι ο ΓΚΠΔ και ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες αποτελούν δύο εξαιρετικά σημαντικούς πυλώνες του σύγχρονου ψηφιακού ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου. Παρότι, φαίνεται να έχουν διαφορετικό αντικείμενο ρύθμισης, καθώς ο ΓΚΠΔ επικεντρώνεται στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων και ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες στη λειτουργία και διακυβέρνηση των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών και των επιγραμμικών πλατφορμών, τα δύο αυτά νομοθετήματα στην πραγματικότητα λειτουργούν συμπληρωματικά.

Η αλληλεπίδραση των δύο Κανονισμών είναι ιδιαίτερως εμφανής σε τομείς όπως η στοχευμένη διαφήμιση, η κατάρτιση προφίλ και η προστασία των ανηλίκων. Ο ΓΚΠΔ θέτει τα όρια της νομιμότητας της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, ενώ ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες εισάγει πρόσθετες, συχνά αυστηρότερες υποχρεώσεις, ακόμη και σε περιπτώσεις, όπου η επεξεργασία θα μπορούσε να θεωρηθεί νόμιμη βάσει του ΓΚΠΔ. Με τον τρόπο αυτό, ο Κανονισμός δεν υποκαθιστά, αλλά ενισχύει το επίπεδο προστασίας που παρέχει ο ΓΚΠΔ.

Συνολικά, τα δύο νομοθετήματα συγκροτούν ένα συνεκτικό και πολυεπίπεδο ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο αποσκοπεί τόσο στην αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των χρηστών όσο και στη διασφάλιση της υπεύθυνης λειτουργίας των ψηφιακών πλατφορμών. Η επιτυχία του πλαισίου αυτού θα εξαρτηθεί από τη συνεπή εφαρμογή, την ερμηνευτική σύγκλιση και την ουσιαστική συνεργασία των αρμόδιων αρχών, ώστε να επιτευχθεί μια ισορροπία μεταξύ καινοτομίας, οικονομικής ανάπτυξης και προστασίας του δημοσίου συμφέροντος στην ψηφιακή εποχή.

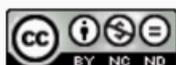
**Homo
Digitalis**

Protect your rights

EDRi

Με τη χρηματοδότηση της European Digital Rights (EDRI)

Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 (CC BY-NC-ND)

- Αχνιάδων 17-19, Αθήνα, 11854, Ελλάδα
- info@homodigitalis.gr
- www.homodigitalis.gr